

ВИЛЕНСКИЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ

по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Предплата: Рочная:
В Вилнѣ . . . 10
З пресыла . . . 12
Полугодовая:
В Вилнѣ . . . 5
З пресыла . . . 6

Квартальная:
В Вилнѣ . . . 3
З пресыла . . . 3 к. 50
Мѣсячная . . . 1
За вѣрза съ 40 лѣтер огло-
шенія плати сѣ к. 17.

WYCHODZI

we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть оффиціальная: Всеподданнѣйшій адресъ. — Писемія о военныхъ дѣлахъ. — Высочайшіе указы. — О составѣ и порядкѣ дѣйствій повѣрочныхъ комиссій. — Высочайшее повелѣніе.

Часть неоффиціальная: Телегр. депешы. — Литературный отдѣлъ. — Извѣстія. — Повѣсть г-жи Воодъ. — Текучія извѣстія. — Земледѣльческое обозрѣніе. — Некрологъ. — Виленскій дневникъ. — Объявленія.

Часть Оффиціальная.

С.-Петербургъ, 30 апрѣля.

Всеподданнѣйшее письмо отъ дворянъ земли войска донскаго.

„Всеподданнѣйшій Государь!

„Донское дворянство, бывшее всегда во главѣ войска донскаго, своею безпредѣльною и вѣковою преданностію престолу, не можетъ пребывать равнодушнымъ въ виду погаслаго мятежа и безумныхъ происковъ заграничныхъ агитаторовъ поколебать славу и могущество Россіи.

„Мы, донцы, проникнуты тѣми же чувствами святой христіанской вѣры и вѣроподданнической любви къ Царю и отечеству, какими воодушевлялись наши предки, всегдашніе сподвижники и соучастники славныхъ военныхъ дѣлъ Россіи.

„Повели, Государь, и весь Донъ вооружится и явится на призвѣвъ твой.

„Прими, Государь, съ отеческою любовью нашу вѣроподданническую готовность на всѣ жертвы, для спокойствія твоего и для славы отечества.

„Вашего Императорскаго Величества вѣроподданнѣйшій“.

(Подписалъ: отъ лица дворянъ войска донскаго, войсковой дворянскій депутатъ.)
Новочеркасскъ, 17-го апрѣля 1863 года.

Въ Русскомъ Инвалидѣ напечатано:

— Скорѣйшему прекращенію безпорядковъ, во всемъ свѣдѣніи, получаемымъ какъ оффиціальнымъ, такъ и частнымъ путемъ, весьма много помогаютъ крестьяне. Поведеніе ихъ въ этихъ случаяхъ не только безукоризненно, но поступки многихъ изъ нихъ заслуживаютъ полнаго уваженія. Вотъ случай, извѣстный намъ изъ частнаго письма. Во время смуты, послѣдовавшей за нападеніемъ мятежниковъ на транспортъ съ оружіемъ, въ окрестностяхъ Динабурга, и усиленныхъ, конечно, не безъ участія революціонной же партіи, затѣявшей это дѣло, — крестьяне имѣнія Юзѣево, помѣщика Каминскаго, по собственному внушенію, добровольно собрались на его мызу, въ числѣ 111 человекъ, и не позволили произвести въ ней никакого безпорядка. Изъ оффиціальнаго донесенія видно, что даже во время самаго разгара ненависти ихъ противъ польскихъ помѣщиковъ, новинки смуты, при нападеніи на ихъ мызу, крестьянами не было совершено ни одного убійства, и что всѣ задержанные ими вещи они уже представили въ волостныя правленія, которыя нынѣ, по распоряженію начальства, и возвращаются по принадлежности, подъ росписки.

— Въ то время, получены извѣстія, что и въ Киевскомъ округѣ въ послѣдніе дни также было нѣсколько попытокъ на безпорядки. Зачинщиковъ этихъ смутъ составляютъ тѣ же личности, какъ и расказанныхъ нами выше, главнымъ же противниками безпорядковъ и въ Киевскомъ округѣ, подобно западнымъ губерніямъ, являются, кромѣ войскъ, крестьяне. Мятежники пытались здѣсь соблазнить народъ общаго земель и свободъ, на что предлагали золотыя грамоты. Но крестьяне, понимая, какого рода бѣдъ можно ожидать отъ Польши, отвергли эти предложенія и усердно помогали войскамъ, раздѣляя съ ними опасности и дѣйствуя съ полнымъ самоотверженіемъ, — изъ которыхъ изъ нихъ ранены. Крестьяне иногда управляютъ съ мятежниками даже и безъ содѣйствія войскъ — такъ, въ бердичевскомъ уѣздѣ они взяли болѣе 100 мятежниковъ съ оружіемъ, а въ радомысльскомъ уѣздѣ жители деревни Соловьевки, отобравъ събащенное на нихъ нападеніе, отняли у мятежниковъ оружіе и знамя.

Министерство государственныхъ имуществъ получило телеграфическимъ путемъ извѣстія, что ночью съ 23-го на 24-е апрѣля шайка мятежниковъ, подъ начальствомъ Людвигъ Топора, напала на городъ Горки, моголевской губерніи, сожгла въ городѣ около 30-ти домовъ, ограбила казначейство и цѣхъ, увлекла, болѣею частью по принужденію, около 50-ти человекъ изъ учащихся въ Горкахъ молодыхъ людей, забрала нѣсколько штукъ крестьянскаго скота и часть принада ежащихся институту лошадей и во второмъ часу по полудни отправилась въ числѣ до 300 человекъ, какъ говорятъ, по направленію къ Чауссамъ. Крестьяне и русскіе студенты помогали задержавшейся командѣ. Зданія и имущества всѣхъ горьковѣдскихъ учебныхъ заведеній, кромѣ задержанныхъ лошадей и части денегъ хранящихся въ уѣздномъ казначействѣ — въ цѣлости. Постѣ ухода шайки спокойствіе водворилось немедленно и учебныя курсы продолжаютъ).

Въ Свѣ. Поч. пишутъ:
Въ газетахъ заявлено о новомъ злодѣянствѣ въ Варшавѣ — объ убійствѣ Миньшевскаго, талантливаго писателя дерзнушаго возвысить энергическій голосъ, несогласный съ видами революціонеровъ въ.

*) Число всѣхъ учащихся въ Г горьковѣдскихъ учебныхъ заведеніяхъ 423, изъ нихъ римско-католическаго исповѣданія 117 человекъ.

— Высочайшимъ приказомъ по министерству государственныхъ имуществъ, 16-го апрѣля, *перемѣнено* управляющимъ виленскаго палатого, надворный совѣтникъ **КИДОШЕНКОВЪ** — управляющимъ олонекскою палатою; *назначенъ* старшій совѣтникъ вятской палаты, коллежскій совѣтникъ **АКСЕНОВЪ** — управляющимъ виленскаго палатого.

Приказомъ по главному управленію почтъ, 23-го апрѣля, чиновникъ особыхъ порученій VIII класса при главноначальствующемъ надъ почтовымъ департаментомъ, надворный совѣтникъ **ПОМЕРАНСКІЙ** *назначенъ* гродненскимъ губернскимъ почмейстеромъ, вмѣсто коллежскаго assessora **ДЕГАН**, который *перемѣненъ* чиновникомъ особыхъ порученій VIII класса при главноначальствующемъ надъ почтовымъ департаментомъ.

ПРАВИЛА

о составѣ и порядкѣ дѣйствій повѣрочныхъ комиссій въ губерніяхъ: виленской, гродненской, ковенской, минской и въ уѣздахъ динабургскомъ, дризенскомъ, люцинскомъ и рѣжичскомъ, витебской губерніи.

(Окончаніе. См. N. 47.)

30. Со дня предъявленія помѣщику и крестьянамъ выкупнаго акта (ст. 27) дается обѣимъ сторонамъ мѣсячный срокъ на обжалованіе дѣйствій комиссій губернскаго по крестьянскимъ дѣламъ присутствія въ обыкновенномъ его составѣ, а потому подобныя акты губернскаго присутствія представляютъ въ главное выкупное учрежденіе, во всякомъ случаѣ не прежде, какъ по истеченіи упомянутого срока.

31. Въ случаѣ обжалованія дѣйствій комиссій и буде губернскаго присутствія признаетъ вторичную повѣрку необходимою, комиссія производитъ оную по указаніямъ присутствія и представляетъ вновь составленный выкупной актъ на утвержденіе губернскаго присутствія. По утвержденіи акта, присутствіе объявляетъ о томъ тогда же помѣщику и крестьянамъ, а при отсылкѣ дѣла въ главное выкупное учрежденіе сообщаетъ оному: состоялось-ли въ присутствіи по этому предмету единогласное рѣшеніе, или по большинству голосовъ.

32. На дѣйствіе губернскаго присутствія предоставляется жаловаться министру внутреннихъ дѣлъ въ тѣхъ только случаяхъ, когда въ губернскомъ присутствіи не состоялся единогласный рѣшеніи. На принесеніе сихъ жалобъ полагается мѣсячный срокъ со дня объявленія помѣщику и крестьянамъ постановленія губернскаго присутствія. Засимъ въ подобныхъ случаяхъ выкупная ссуда разрѣшается главнымъ выкупнымъ учрежденіемъ не прежде, какъ по прошествіи означеннаго срока.

33. Если при постановленіи губернскаго присутствія по разсмотрѣнію выкупныхъ актовъ послѣдуетъ разногласіе, и губернаторъ признаетъ нужнымъ приостановить исполненіе рѣшенія, то онъ дѣйствуетъ на основаніи 132-й статьи положенія о губернскихъ и уѣздныхъ по крестьянскимъ дѣламъ учрежденіяхъ.

34. Жалобы, принесенныя въ министерство, разсматриваются въ порядкѣ ихъ поступленія, въ совѣтѣ министра.

35. Журналомъ совѣта, утвержденнымъ министромъ: или утверждаются постановленія губернскаго присутствія, или указываются тѣ основанія, по которымъ выкупной актъ долженъ подлежать исправленію. Самое же исправленіе возлагается на повѣрочную комиссію и утверждается губернскимъ присутствіемъ.

36. Въ случаѣ поступленія въ министерство жалобъ на рѣшеніе губернскаго присутствія, земскій отдѣлъ министерства немедленно сообщаетъ о томъ главному выкупному учрежденію, которое въ такомъ случаѣ назначаетъ выкупную ссуду не прежде, какъ по окончательномъ рѣшеніи дѣла на основаніи предыдущей статьи.

37. По утвержденіи главнымъ выкупнымъ учрежденіемъ выкупнаго акта, актъ сей приводится въ исполненіе: относительно крестьянъ, порядкомъ, установленнымъ въ Высочайше утвержденномъ 19-го февраля 1861 года положеніи о выкупѣ угодій, для приведенія въ исполненіе выкупныхъ сдѣлокъ, и вмѣстѣ съ симъ крестьяне переходятъ на опредѣленные въ актъ платежи съ одного изъ тѣхъ сроковъ, какіе указаны въ статьѣ 150 положенія о выкупѣ; а относительно помѣщиковъ, съ означенныхъ сроковъ начинается теченіе процентовъ съ капиталной выкупной цѣнности, на основаніи особаго постановленія, которое вслѣдъ за симъ будетъ издано, согласно пункту 7-му Высочайшаго указа 1-го марта 1863 г.

38. Въ постановленіи, изложенныя въ Высочайше утвержденномъ 19-го февраля 1861 г. положеніи о выкупѣ угодій, которыя не отмѣнены настоящими правилами, сохраняютъ свою силу. (Свѣ. Поч.)

О распределеніи налога на недвижимыя имуществъ въ 1863 году, посадахъ и мѣстечкахъ, за вторую половину 1863 года. Государственнымъ совѣтъ, въ департаментѣ государственной экономіи и въ общемъ собраніи, разсмотрѣвъ представленія министра финансовъ, о распределеніи налога на недвижимыя имуществъ въ городахъ, посадахъ и мѣстечкахъ, за вторую половину 1863 года, и принявъ въ соображеніе, что представленная министромъ финансовъ ведомость о размѣрахъ окладовъ сего налога составлена согласно съ отзывами губернскихъ особыхъ о земскихъ повинностяхъ присутствій, предположенія коихъ основаны на собранныхъ ими мѣстныхъ свѣдѣніяхъ, *министръ постановилъ*: 1) Утвердить составленную министромъ финансовъ, на основаніи Высочайше утвержденнаго 1 января сего года мнѣнія государственнаго совѣта и соотвѣтственно отзывамъ губернскихъ особыхъ о земскихъ повинностяхъ присутствій, ведомость

ТРЕСЪ

Члѣстѣ урѣдкова: Наподданнѣйшій адресъ. — Вѣдомости о wypadкахъ военныхъ. — Найвысше розказы. — О складѣ и колѣи чынности комиссій верификационныхъ. — Найвысшій розказъ.

Члѣстѣ нѣурѣдкова: Дѣпешѣ телеграфичныя. — Дѣлѣ литерачки: Изabella — повѣстѣ пані Wood. — Вѣдомости бѣжащѣ. — Преглядъ ролничъ. — Некрологъ. — Дзѣнникъ Вилѣнскі. — Оглошенія.

Члѣстѣ Урѣдкова.

St. Petersburg, 30-go kwietnia.

Наподданнѣйшій иист. од шлхты земли войска доѣнскаго.

Наймѣлѣйшій CESARZU!

Шлхта доѣнска, котра zawsze была на челе войска доѣнскаго, szczęca się swoją nieograniczoną i odwieczną, przychylnością ku tronowi, nie może być obojętną na widok powstania polskiego i szalonych knoŃw zagranicznych agitatorów, by zachwiał potęgę i sławę Rosji.

My DoŃcy Jesteśmy przejeći temiŃ samami uczuciami świętej wiary chrześcijańskiej i wierno-poddančej miłości ku Cesarzowi i ojczyźnie, jakeimi slyngli nasi przodkowie, ciągłi wspólnicy i uczestnicy sławnych czynów wojennych Rosji.

Rozkaz CESARZU, a cały Don uzbroi się na wezwanie Twoje.

Przyjmij CESARZU z ojcowską miłością naszą wier-nopoddančą gotowość na wszystkie ofiary dla spokoju Twojego i dobra ojczyzny.

Waszj CESARSKEJ MOŚCI wierni poddani.

(Podpisał w imieniu szlachty wojska doŃskiego, woj-skowy deputat dworzański).

Nowo-Czerkask, 17 kwietnia 1863 r.

W Inwalidzie rossyjskim czytamy:

— Dla rychlejšego połozenia końca nieporządkom według doniesień urzędowych i prywatnych, bardzo wiele pomagają włościanie. Postępowanie ich w tych razach nietyko, że jest bezinteresowne, lecz nawet postępek wielu z nich zasługuje na uwagę. To jest wydarzenie nie bez udziału partii rewolucyjnej, która te sprawę rozpoczęła — włościanie majątku Józefowa, obywatela Kamińskiego z własnej pobudki dobrowolnie zebrałi się w jego dworze, w liczbie do 111 ludzi i niedozwolili tam uczynić żadnego nieporządku. Z urzędowych doniesień widać, iż nawet w czasie najwiękšzego ich rozjątrzenia przeciw obywatelom polskim sprawom zawiczerz, przy napadnięciu na ich dwory, włościanie niedopuszczili się żadnego zaboŃstwa, i że wszystkie zabrane przez się rzeczy poznosili już do zarządów gminowych, jakowe już obecnie z rozporządzenia zwierzchności oddają się komu naleŃy za rewersem.

— W tymŃe czasie otrzymano wiadomości, że w kijowskim okręgu ostatnimi dniami było kilka prób nieporządków. Pożęgacze tych zawiczerz są ciŃ sami, o których mówiliśmy wyŃej, a główni przeciwnicy nieporządków równieŃ i w kijowskim okręgu są oprócz wojska włościanie. Powstancy probowali i tu obalamuć lud obietnicami gruntów i swobody, skutkiem czego proponowali im złote listy. Lecz włościanie rozumieją jakiego rodzaju dobrodziejstw można oczekiwać od Polski, odrzucili te propozycje i gorliwie pomagają wojskom, dzieląc z nimi niebezpieczeństwa i działając z zupełnem zaparciem się, niektórzy z nich są poranieni. Włościanie niekiedy rozprawiają się z powstańcami nawet bez pomocy wojska — tak w powiecie berdyczowskim ujęli z górą 100 powstańców z bronią, a w radomyŃskim powiecie mieszkańcy wsi Solowjówki, odparłszy uczyniony na nich napad, odebrali u powstańców broń i chorągiew.

— Ministerjum dóbr państwa otrzymało przez telegraf wiadomości, iż w nocy z d. 23 na 24 kwietnia, banda powstańców pod dowództwem Ludwika Topora, napadła na m. Horki, gubernji mohylewskiej, spaliła w mieście do 30 domów, zrabowała podskarbstwo i cehauz, pociągnęła po więkšej części z muzu do 50 osób z uczęcj się młodzieŃy, zabrała kilka sztuk włościańskiego bydlę i część naleŃących do instytutu koni i o 2-Ń godzinie po południu ruszyła w liczbę do 300 ludzi, jak mówią, do Czauśów. Włościanie i studenci-rossjanie pomagali broniącj się komendzie. Budowle i majątki wszystkich horyhoreckich zakładów, prócz zabranych koni i części pieniędzy zostających w podskarbstwie — zostały w całości. Po odejściu bandy spokój powrócił wkrótce i kursa naukowe idą jak uprzednio. (Wiad. BirŃ.)

— W „Poczcie północnej“ piszą:
W gazetach ogłoszono o nowj zbrodni w Warszawie, o zaboŃstwie Miniszewskiego, utalentowanego pisarza, który się ośmielił podnieść głos energiczny, nie przypadający do zamysłów rewolucjonistów.

*) Liczba wszystkich uczniów w Horyhoreckich naukowych zakładach 423, z nich wyznania rzymŃsk-katolickiego 117.

— Najwyższym rozkazem w wydziale ministerjum dóbr państwa, 16 kwiet. ja został przeniesiony zarządzający wileńską izbą dóbr państwa radca dworu **KIDOSZENKOW**, na tenŃe obowiązki do olonieckiej izby; mianowany starszy radca izby wiacickiej radca kolegjalny **AKSIMOW**, zarządzającym wileńską izbą.

— Rozkazem do głównego zarządu poczt, 23 kwietnia, urzędnik do szczególnych poleceń VIII klasy przy głównym naczelniku pocztowego departamentu, radca dworu **POMERANSKI**, mianowany został grodzieńskim pocztmistrzem, na miejsce assessora kolegjalnego **DEGAJA**, który został przeniesiony na urzędnika do szczególnych poleceń VIII klasy przy głównym naczelniku departamentu poczt.

PRZEPISY

O składzie i porządku działania komisji weryfikacyjnych w guberniach: wileńskiej, grodzieńskiej, kowieńskiej, mińskiej, i w powiatach dynaburskim, dryzieńskim, lutyńskim i rzeŃyckim guberni wileńskiej.

(Dokończenie. Ob. N. 47.)

30. Od dnia ogłoszenia obywatelowi i włościanom aktu wykupowego (art. 27) daje się stronom obudwóm termin miesięczny do zaŃalen na komisję do urzędu gubernjalnego włościańskiego w zwyczajnym onego składzie, i dla tego aktu podobne urząd gub. przedstawia do głównej instytucji wykupowej, w każdym razie nie wprzódy, jak po upływie rzeczonych terminu.

31. W razie zaskarŃzenia na czynności komisji, jeśli urząd gub. uzna powtórna regulację za niezbędną, komisja czyni takową podług informacji urzędu i znowu przedstawia akt wykupowy na zatwierdzenie tegoŃ urzędu. Po zatwierdzeniu aktu, urząd ogłasza o tém obywatelowi i włościanom, a przy odesłaniu sprawy do głównej instytucji wykupowej, zawiadamia ją, czy było w urzędzie względem tego jednogłóŃne zgodzenie się, czyli też podług więkšzości głosów.

32. Na urząd gubernjalny pozwala się zanosić skargi do ministra spraw wewn. w takim tylko razie, kiedy w urzędzie nie było jednogłóŃnej decyzji. Na занiesienie tych skarg daje się termin miesięczny od dnia objawienia obywatelowi i włościanom postanowienia urzędu gubernjalnego. Następnie w podobnych wypadkach pożyczka wykupowa rozwiązuje się przez główną instytucję wykupową nie wprzódy jak po upływie rzeczonych terminu.

33. Jeżeli przy decyzji urzędu gubernjalnego co do rozpatrzenia aktów wykupowych nie będzie jednomyślności i gubernator uzna za potrzebne wstrzymać wykonanie decyzji, wtedy działa na mocy 132 art. ustawy o gubernjalnych i powiatowych instytucjach włościańskich.

34. ZaŃalenia, nadesłane do ministerjum, rozpatrują się w radzie ministra.

35. Dziennikiem rady, zatwierdzonym przez ministra: bądź zatwierdza się postanowienie urzędu gubernjalnego, bądź też wskazuje się te zasady, na których akt wykupowy ma być poprawiony. Poprawienie zaś wkłada się na komisję weryfikacyjną i zatwierdza się w urzędzie gubernjalnym.

36. W razie nadesłania do ministerjum zaŃalen na decyzję urzędu gubern., wydział ziemski ministerjum niezwłocznie komunikuje o tém do głównej instytucji wykupowej, która w takim razie naznacza pożyczkę wykupową nie wprzódy jak po ostatecznem rozstrzygnięciu sprawy na mocy artykułu poprzedniego.

37. Po zatwierdzeniu przez główną instytucję wykupową aktu, takowy się egzekwuje: względem włościan, koleją przepisana w Najwyżej zatwierdzonej 19-o lutego 1861 r. ustawie o wykupie uŃyków, dla wykonania umów wykupowych, i jednocześnie też włościanie przechodzą na ustanowione w akcie opłaty, od jednego z tych terminów, jakie są wskazane w art. 150 ustawy o wykupie; a względem obywateli, od rzeczonych terminów poczyną się rachunek procentów od kapitałnej szacunkowości wykupowej, na mocy osobnego postanowienia, które będzie niezwłocznie wydane, stosownie do 7 punktu ukazu Najwyższego 1 marca 1863 r.

38. Wszelkie postanowienia wyszczególnione w Najwyżej zatwierdzonej 19 lutego 1861 r. ustawie o wykupie uŃyków, które obecnymi przepisami nie są zniesione, pozostają w swj mocy.

O podziale podatku od nieruchomości po miastach, osadach i miasteczkach z adrugą połowę 1863 roku. Rada państwa w departamencie ekonomii państwa i w ogólnym zgromadzeniu, rozpatrzywszy przedstawienie ministra skarbu o podziale podatku od nieruchomości po miastach, osadach i miasteczkach za drugą połowę 1863 roku i zwaŃwszy, iż przedstawiona przez ministra skarbu o wysokości tego podatku wiadomość ułożona jest stosownie do odezwy gubernjalnych osobnych o powinnościach ziemskich urzędów, których projekta zasadzają na zbieranych przez nich miejscowych wiadomościach, zdaniem postanowiła: 1) Zatwierdzić ułożony przez ministra skarbu na mocy Najwyżej zatwierdzonego 1-go stycznia roku bież. zdania rady państwa i stosownie do odezwy gubernjalnych osobnych o powinnościach ziemskich urzędów wykaz wysokości podatku od nieruchomości po miastach, osadach i miasteczkach.

U w a g a. Stowarzyszenie znosi skargę przez swych delegowanych. (Dokończenie nastąpi.)

Cześć Nieurzędowa.

DEPESE TELEGRAFICZNE.

BERLIN, sobota 9 maja wieczorem. Izba poselska pracowała dziś nad dalszym rozbiorem reorganizacji wojskowej. Minister wojny silnie jej bronił, utrzymując, że jest niezbędna dla nadania krajowi trwałego bezpieczeństwa i postawienia go w gotowości na wszelkie wypadki; dodał, że jest to najświętszym obowiązkiem rządu, że nie może on zatem zgodzić się na wymagane zmniejszenie. Minister nie mówił wcale o zmniejszeniu służby do dwóch lat.

Izba z tej mowy poznała, że rząd odrzuca wszelkie układy.

BERLIN, sobota 9 maja wieczorem. Czytamy w Gazecie krzyżowej: Według zdania właściwych władz prowincjonalnych, zdaje się, że teraz przedsięwzięcie środków wyjątkowych w Wielkiem Księstwie Poznańskiem nie jest potrzebne, a przynajmniej byłoby zbyt kosztowne, rozciągać je na całą prowincję. Poszukiwania dokonane u hr. Działyńskiego i uwięzienia, które zatem poszły, zastraszają listkowiczy.

LONDYN, sobota 9 maja popołudniu. Wiadomości z New-Yorku z dnia 29 kwietnia oznajmują, że generał Banks rozproszył oderwanych w trzech utarczках nad rzeką Teche i że zabrał im 1500 jeńców.

Znowu 12 statków żeglarskich, przewożących, przemknęło się mimo działobitnie oderwanych niedaleko Jointgrant wyżej Wicksburga.

Cześć wojska nadpotomackiego przeprowała się przez rzekę Rappahannock; domyslała się, że generał Hooker ma pociągnąć na Fredericksburg. Oderwani wkroczyli do Wirginji zachodniej i Marylandu, gdzie zajęli Maryantown. Parostatek Anglo-Saxon rozbił się; zginęło 237 osób.

WIEN, sobota, 9 maja wieczorem. Dziennik Korespondencja powszechna o oznajmuje: że postanowienie cesarskie zwolnienia rady cesarstwa na dzień 17 czerwca już zapadło i że jutro manifest w tej mierze zostanie ogłoszony.

PARYŻ, poniedziałek 11 maja wieczorem. Wiadomości z Vera-Cruz dochodzą do 16 kwietnia Francuzi opanowali twierdzę s. Januariusza, wzięli, katedrę i największą część innych obwarowanych stanowisk w Puebli. Po rozrzuconiu barrikad, zajęli pole o dwieście i pół mil. Meksykańcom pozostały tylko twierdze Gwadelupa i Lored. Francuzi stracili 150 w zabitych i 500 rannych.

BRUSSELA, poniedziałek 11 maja wieczorem. Traktaty między Holandją i Belgją o wykup opłat spławnych na Skaldzie i żegluga na Mozeli, tudzież traktat handlu i żegluga, zostały zawarte i będą jutro podpisane w Hadze.

PARYŻ, poniedziałek 11 maja wieczorem. Dziennik „Pays” o oznajmuje, że flota szwedzka oczekiwana jest w Cherbourg na dzień 31 maja.

LONDYN, wtorek 12 maja. Lord Palmerston, odpowiadając na interpellację pana Cochrane rzekł, że wczorajszym wieczorem posiedzeniu izby gmin, że sprawa osadzenia tronu greckiego nie jest jeszcze ostatecznie rozwiązana, lecz że układy toczą się względem obwołania królem księcia Wilhelma duńskiego.

BERLIN, wtorek 12 maja. Na dzisiejszym posiedzeniu izby gmin prezes odczytał pismo gabinetu oznajmujące: że dopóki izba nie uchyli wczoraj zapadłego postanowienia, w moc którego wolno prezesowi ścieśniać swobodę głosu ministrów, dopóty członkowie gabinetu wstrzymują się od znajdowania się na posie-

dzeniach izby poselskiej. Ministrowie wymagają, aby izba wyraźnie oświadczyła, że nie posiada władzy porządkowej nad ministrami.

Pismo ministrów zostało odesłane na rozpatrzenie komisji porządkowej. Nim zapadnie uchwała w tym przedmiocie, posiedzenia ogólne nie będą miały miejsca. Komisja sądowna izby radzi udzielić upoważnienie do wytoczenia sprawy posłom hr. Działyńskiemu i panu Guttry.

TURYN piątek 8 maja. Na dzisiejszym posiedzeniu izby poselskiej minister spraw zagranicznych oświadczył, że depesze i dokumenta, ściągające się do Polski, będą udzielone izbie na blisko przyszłym sejmie i wydane na jaw społecznie z innemi papierami, odnoszącemi się do rozmaitych zadań zewnętrznych.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— **RATUNER NIESPODZIANY.** — Piszą do nas z Grodna pod d. 28 kwietnia: Dobroczynność grodzieńska ma tak szczupłe fundusze, że prawie wyłącznie utrzymuje się z datków pojedynczych osób i z pieniędzy uzbieranych staraniem dam opiekunek. Przed kilku laty ochoczo i obficie wpływały ofiary, tak, że można z nich było do 115 biednych starców i dzieci w zakładzie utrzymać. Lecz w ostatnich czasach składki stawały się coraz trudniejsze; potrzeba było zmniejszyć trochę liczbę utrzymywanych sierot, a nawet zamyślano już odmówić wsparcia wszystkim nowo się udającym, by ograniczyć się jedynie tymi, którzy raz przyjęci nie mogli już być pozostawieni bez żadnej pomocy. W tak ciężkiem położeniu Opatrzność boska nie opuściła zakładu w dobroczynnym celu istniejącego. D. 13 kwietnia otworzono skarbone przy drzwiach domu ubogich znajdującą się i znalezione w niej 1570 rubli, co przy pobieranych procentach prawie całoroczne utrzymanie zapewnia. Kto włożył tak wielką sumę? nie wiadomo. Niechże mu przynajmniej wiadomem zostanie, że pieniądze te doszły według przeznaczenia i że nie szczędziwszy niedość i biedne sieroty wsparte tym darem modlić się będą za niego. W tym celu zamówiona została msza święta, na której wszyscy utrzymywani w zakładzie znajdować się mają.

— **STATYSTYKA WYCHOWANIA.** — W dodatku do gazety urzędowej pruskiej ogłoszone zostało sprawozdanie królewskiego biura statystycznego o stanie zakładów za rok 1862 w państwie pruskiem. Wyjątek z tego sprawozdania o Prusiech właściwych, Wielkiem Księstwie Poznańskiem i Szląsku pruskim podajemy naszym czytelnikom. Obraz działania w tych trzech prowincjach przedstawia następujące dane. A) Zakłady publiczne: 1) Szkół elementarnych wspólnych dla płci obu, było: w prowincji Pruskiej 4,594, w n. nauczycieli 5,169, ich pomocników 172, nauczycielek 207, uczących się chłopców 198,220, dziewcząt 190,754; w Poznańskiem 2,134, nauczycieli 2,504, pomocników 37, nauczycielek 418, uczących się chłopców 108,440, dziewcząt 104,033; na Szląsku 3,908, nauczycieli 4,361, pomocników 1,170, nauczycielek 135, uczących się chłopców 258,329, dziewcząt 258,723. 2) Szkół średnich dla chłopców było: w prowincji Pruskiej 47, w n. nauczycieli 190, pomocników 17, uczących się 11,481; w Poznańskiem 14, nauczycieli 33, pomocników 2, uczniów 1,069; na Szląsku 19, nauczycieli 71, pomocników 9, uczniów 2,531. 3) Szkół średnich dla dziewcząt w Prusiech właściwych było 35, nauczycieli 178, nauczycielek

60, pomocników nauczycieli 15, pomocniczek 16, uczących się 6,759; w Poznańskiem 10, nauczycieli 40, nauczycielek 7, pomocników nauczycieli 11, pomocniczek 10, uczennice 1584; na Szląsku 19, nauczycieli 43, nauczycielek 42, pomocników nauczycieli 30, pomocniczek nauczycielek 10, uczennice 2,758. 4) Wyższych szkół miejskich i realnych było: w prowincji Pruskiej 10, nauczycieli 90, pomocników 32, uczniów 3,243; w Poznańskiem 6, nauczycieli 61, pomocników 23, uczących się 1499; na Szląsku 9, nauczycieli 70, pomocników 40, uczniów 2366. 5) Progimnazja były następujące: w Prusiech właściwych 1, w niem nauczycieli 13, uczniów 284; na Szląsku 1, w niem nauczycieli 6, pomocników 8, uczniów 52. 6) Gimnazjów było: w prowincji Pruskiej 20, w n. nauczycieli 13, uczniów 221, pomocników 47, uczniów 6,354; w Poznańskiem 7, nauczycieli 85, pomocników 37, uczących się 2,815; na Szląsku 23, nauczycieli 238, pomocników 80, uczniów 7,534. 7) Z liczby siedmiu uniwersytetów są: w prowincji Pruskiej w Królewcu 1, i na Szląsku we Wrocławiu 1. Uniwersytet królewski ma w ogóle studentów 423, (a w tej liczbie 17 cudzoziemców), którzy wyszyscy najwięcej tu słuchają wykładu teologii protestanckiej (123), medycyny (117) i filozofji (110); uniwersytet Wrocławski liczy w ogóle studentów 807 (w tej liczbie cudzoziemców 38), z których najwięcej uczęszcza na wykład teologii katolickiej (166) prawa (126), medycyny (113) i filozofji (302). W Królewcu teologii katolickiej nie wykłada, a fakultet prawny niewielu ma słuchaczy (73); przeciwnie we Wrocławiu teologia ewangelicka mniej kwitnie (100), a katolicka i prawo ją wypierza. W Wielkiem Księstwie Poznańskiem uniwersytetu nie ma. 8) Seminarjów nauczycielskich było: w Prusiech właściwych 8, uczących 516 uczniów; w Poznańskiem 5, uczniów 273; na Szląsku 8, uczniów zaś 568. B) Zakłady prywatne: 1) Szkół elementarnych było: w prowincji Pruskiej 161, w n. nauczycieli 75, nauczycielek 140, uczniów 1,873, uczennice 2,487; w Poznańskiem 57, nauczycieli 61, nauczycielek 37, uczniów 1,134, uczennice 1,373; na Szląsku 103, nauczycieli 119, nauczycielek 40, uczniów 2,626, uczennice 2,762. 2) Średnich i wyższych szkół prywatnych, oraz wszelkiego rodzaju zakładów wychowania, prócz elementarnych, wyliczonych powyżej, było: w Prusiech właściwych 14, w n. nauczycieli 26, uczących się 473, dla dziewcząt 54, nauczycieli i nauczycielek 311, uczennice 3,508; w Poznańskiem 10, nauczycieli 27, uczniów 416, dla dziewcząt 28, nauczycieli i nauczycielek 136, uczennice 1,598; na Szląsku 18, nauczycieli 50, uczniów 690, dla dziewcząt 41, nauczycieli i nauczycielek 405, uczennice 3,443. C) Prowincjonalne szkoły kunsztów, rzemiosł, rolnictwa, nawigacji i handlu dają następujące cyfry: w Prusiech właściwych 16, nauczycieli 58, uczniów 988; w Poznańskiem 4, nauczycieli 17, uczniów 204; na Szląsku 15, nauczycieli 56, uczniów 940. D) Szkoły do dalszego kształcenia wyrobników, oraz szkoły niedzielne, dają następujące cyfry: w Prusiech 50, nauczycieli 108, uczniów 2,971; w Poznańskiem 11, nauczycieli 43, uczniów 878; na Szląsku 140, nauczycieli 241, uczniów 8,490. E) Ochrony były w prowincji pruskiej w liczbie 41, a w n. chłopców 1,637, dzie-

ciąt 1,591; w Poznańskiem 20, chłopców 419, dziewcząt 504; na Szląsku 51, chłopców 1,480, dziewcząt 1,581. Tak tedy w prowincji Pruskiej, licząc podług tablicy Engelsa 2,866,866 mieszkańców, było (nie licząc uniwersytetu i jego słuchaczy), szkół 5,050, nauczycieli i nauczycielek 7,040, uczących się 432,992; ztąd wynika, że 1 uczeń się przypada na 6.62 mieszk., a 1 szkoła na 565 mieszkańców. W Księstwie Poznańskiem licząc 1,485,550 ludności, wszystkich szkół było 2,308, nauczycieli i nauczycielek 3,610, uczących się 226,523; czyli 1 uczeń się na 6.56 mieszk., a 1 szkoła na 643 mieszkańców. W Szląsku pruskim, którego ludność wynosi 3,390,695 osób, szkół było (prócz uniwersytetu) 4,355, nauczycieli i nauczycielek 7,225, uczących się 554,873; ztąd wypada 1 uczeń się na 6.11 mieszk., a 1 szkoła na 788 mieszkańców. Zauważmy, iż niemamy możności przedstawić czytelnikom danych o języku wykładowym w tych szkołach, zwłaszcza w wyższych, gdzie jak w Prusiech właściwych, oprócz niemieckiego używa się w części język litewski i polski; a w Poznańskiem i na Szląsku polski, lecz tych szczegółów we wspomnianym artykule nie zamieszczono.

— **HANDEL ODESSKI.** — Donoszą nam z Odessy pod d. 19 kwietnia: W ciągu upłynionego miesiąca ruch handlowy naszego portu przedstawiał następujące cyfry. Wywieziono rozmaitych towarów na 2,030,832 rub. Głównymi artykułami wywozu były: pszenica 179,504 czetw., mąka pszenna 2,617 cz., żyto 2,950 cz., kukuruz 19,873 cz., siemię lniane i konopne 2,500 cz., lój 12,124 pud., wełna 553 p., skóry niewyprawne 5,268 p., powrozy i liny 2,871 p. Przywóz wynosił w rozmaitych towarach wartość 637,407 rub. Główne artykuły przywozu składały się z herbaty na 49,650 rub., kawy na 14,845 r., oliwy i t. p. na 58,580 r., wina na 18,767 r., mocnych napojów na 5,180 p., owoców rozmaitych na 113,565 rub., tytoniu na 40,827 r., cygar na 1,479 r., wyrobów fabrycznych na 105,022 rub., machin i modeli na 25,250 rub. Monety złotej wywieziono na 625 rub.; przywieziono złota 38,144 rub., srebrem 23,224 r. 70 k., asygmatami 9,259 rub. Jak dalece wszystkie te obroty są liche, mówić nawet nie potrzebuje; „karta mówi”, że użyjemy wyrażenia bohaterów zielonego stolika. W ciągu zeszłego tygodnia żadna widoczna zmiana niezaślana na naszym rynku. Ponieważ wysyłanie zboża na granicę i sprzedaż jego na miejscu same tylko straty przynosi, nie tedy dziwnego, że ożywienia żadnego niema, że wchodzą w umowy tylko ci, których bieda za kolnier wlecze do nabywcy naszego ziarna. Całej sprzedaży w upłynionym tygodniu było zaledwie 16,000 czetw. zboża. Dniem przypłynęło dotąd niewiele transportów, a i te jak na domiar niepowodzenia, w znacznej części są zamoczone; to spowodowało nader dotkliwie dla właścicieli straty, gdyż niektóre partie pszenicy ożmiej najlepszego gatunku sprzedano po niepraktykowanie niskiej cenie. Szczegóły obrotów są następujące: pszenicy ożmiej sprzedano 11,000 cz. po 6 r. 62½ — 6 r. 87½ k., 7 r. 45 — 7 r. 60 k., 8 r. 35 — 8 r. 80 k.; girki 4400 cz. po 6 r. — 6 r. 64 k., 19 r. 12 k.; żyta 300 cz. do Krymu po 4 r. 70 k.; łoj 100 beczek pud po 3 r. 99 k.; siemię lniane czyste zamówiono na listopad 6,000 cz. po 12 rub. 5 kop. W zeszłym tygodniu mieliśmy obfite deszcze, po których spodziewać się należy dobrego skutku na urodzaje; o obfite zbiory siana już się obawiać nie należy.

— **HANDEL RYZKI.** — Donoszą nam z Rygi

bym się z tobą ożenił, zerwałbym stosunki ze wszystkimi krewnymi.

— **Zamilez** — powiedziała Izabella — i nie gadaj napróżno. Przypuśćmy, że przyjechałeś teraz dla tego, ażeby wziąć ślub ze mną, ale krzywdą którąś wyrządził rodzinom synowi, zostanie na wieki: nie zgładzisz i nie zmyjesz hańby którąś go okrył, zawsze zostanie dzieckiem bez imienia. Co do mnie tak mocno nienawidzę i pogardzam tobą, że wcale nie myślę połączyć losu mego z twoim.

— Mogę tylko ubolewać nad twoją nienawiścią. Pierwiej pragnęłaś, ażebyśmy się pobrali.

— Teraz nie nie może naprawić błędu mego, nie nie może zmniejszyć następstw tej okropnej winy.

— Ależ to niedorzecznie — rzekł Lewison drwiąco. — Wy kobiety zwykle prawie morali za późno.

— Masz prawo pogardzać nami; zasługujemy na to, jak tylko poddamy się waszemu zwodniczemu podszeptom. Niech moje nieszczęście będzie nauką dla innych kobiet.

— Alboż to moja wina, żeś się z łatwością dała uwieść? — zawołał Lewison, nie ukrywając gniewu. — Twoja nieuzasadniona szalona zadrósć rzuciła cię w moje objęcia. Wolno ci było robić głupstwa! Zdać się, nie możesz się tego zaprzec.

— Prawda! zadrósć mię zgubiła! — powiedziała Izabella rzucając na niego dzikie wejrzenie.

— Tak, zadrósć twoja była śmieszna i niesprawiedliwa, — rzekł Lewison, chcąc zmartwić biedną kobietę.

— Co chcesz powiedzieć przez słowo: niesprawiedliwa?

pod d. 28 kwietnia: „Strach ma wielkie oczy” nie bez słusznego powiad przysłowie. Pisząc ostatnie moje doniesienie, byłem w obawie, a obawę tę bardzo wielu ze mną podzielało, że statki mające zasilić nas zbożem, niedoład do Rygi z powodu niskiej wody na Dźwinie. Obawy te nie były zupełnie słuszne: obecnie mieliśmy już przed oczami około 150 statków, które wprawdzie z niesłychanym wysiłkiem i w liczbie dotąd szczupłej stosunkowo do całego ruchu, ale jednak przybyły do Rygi. Na giełdzie umów zawarto niewiele: żądanie produktów naszych widocznie poczęło się wzmacniać, ale sprzedający drożają się ociągają ze zbyciem. Konopi sprzedano tylko 150 berk.; czarne długie kupiono po 122, krótkie po 118 rub., i tę cenę dotąd dają; Angliey za cienkie włókno dają po 128 rub., żądają o 2 rub. więcej; za zwyczajne żądają od Anglików po 126, 123 i 120 rub. ass., kantory niemieckie na tę cenę się zgadzają. Len kupowano i kupują ciągle po 46, 42 i 37 rub. sr. O oleju konopnym nie niesłychać. Siemienia konopnego nabywcy pilnie poszukują, ale sprzedających niema. Siemie lniane najniższy stoł o 1 rub. kop. 50 nad cyfrę miar; nabywający wzdrągają się, ale pewno po rub. 1¼ nadwyżki tej zapłacą. Jęczmień 104 f. ma nominalną cenę 86 r. rs., ale umów nie było. Owsa poszukują i za 74 f. planowały z ochotą po 65 rub., ale sprzedających wcale niema. Za żyto 115 — 116 f. żądają po 100 rub., o rub. 1 niżej niż wprzód, ale i tak nawet żądania dostrzedz niemożna.

— **LELEWELA JOACHIMA** wyszedł świeżo tom prac dawnych naukowych, oddzielny, nie ujęty w siedmio-tomowy zbiór Zupaniów, chociaż u tegoż nakładcy wydany. Zawiera on następujące przedmioty: 1) dwie tablice starych pieniędzy w r. 1824 w Trzebinu blisko Plocka wykopanych; 2) dodatki do pisma Daniłowicza o katalogu biblioteki Tolstowa; 3) objaśnienie trzech pieniędzy kufickich Sammanidów, w zbiorze b. Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk znajdujących się; 4) wiadomość o narodach litewskich; 5) spis bogów żmudzkie i litewskich; 6) spis dzieł różnych czasów przy J. Joachima Lelewela drukiem ogłoszonych, odbity wiernie z notatki własnoręcznej nieboszczyka znajdującej się w ręk. J. Zupański-go; 7) napis umieszczony na kamieniu w B. ukselli, w której ten znamienity uczony przez długie mieszk. lata (G. P.) Jest to tylko osobny odcitek niektórych rozpraw, umieszczonych w tomie V-tym „Polski, dziejów i rzeczy jej.” O jednym z takich odcisków z tegoż tomu, wydanym p. t. „Nauki dające poznawać źródła historyczne,” mówiliśmy już poprzednio.

— **PROCESA.** — Piszą z Chelma dnia 1 go maja: Dnia 30 kwietnia został zabrany przez policję tutejszą 44 Nr. „Nadwiślanina.” Dziel zabrano znow Nr. 18 „Przyjaciela ludu.” Przec tego i przeciw dawniejszym redaktorom procesa się toczy; i tak na dzień 16 b. m. został wyznaczony w Berlinie termin przeciw panu J. Dyamentowi i Goskowskemu. P. Dniełowski odsiaduje więzienie w Weichselmader, pan Wysoczyński byłby ukarany, tylko że miejsce jego pobytu niewiadome. (G. P.)

— **BIBLIOTEKA SZKOLNA.** — W obecnej chwili odrodzenia u nas nauk klasycznych, daje się uczuć gwałtowny brak książek temu przedmiotowi poświęconych, a mianowicie klasyków łacińskich i greckich, z odpowiedniami, w naszym języku dokonaniemi objaśnieniami. Brakowi temu zaradzić ma nowe w Warszawie przedsięwzięcie, noszące ogólny tytuł: „Biblioteka szkolna pisarzy greckich i rzymskich.” Wydanie to stereotypowe, od-

— **Twoje podejrzenia były nieuzasadnione.**

— **Dla Boga, dokończ!** nie pal mnie na wolnym ogniu! — zawołała Izabella, tracąc pozor spokoju.

— **Maj twój nigdy nie kochał Barbary.** Niedawno się o tym dowiedziałem. To prawda, że się oni często widywali, nawet naznaczali sobie schadzki, ale to była tajemnica, do której mąż pani należał jako adwokat, a nie jako kochanek.

Izabella zdziwiona, nie wiedziała czy ma wierzyć Lewisonowi, lub nie.

— **Czy wiesz tę tajemnicę?** — zapytała zeicha.

— **Skąd mogę wiedzieć?** Nie byłem ich powiernikiem; zresztą sądzę, że przedmiotem narad było jakieś rodzinne nieszczęście. Carlisle był pełnomocnikiem w tym interesie, a ponieważ pani Gar była chorą i nie mogła osobiście widywać się z adwokatem, posyłała więc do niego Barbarę.

— **Ale jakże się o tym dowiedziałeś?**

— **To moja tajemnica.**

— **Jakżeż mogę ci wierzyć?**

— **Jeżeli koniecznie chcesz wiedzieć,** to przyznam ci się, że nieraz byłem świadkiem ich schadzek i podsłuchiwałem ich rozmowy.

— **A więc najnikczemniej oczerniłeś męża mego, i historję, którąś mi o powiedział, sam wymyśliłeś?** — zapytała Izabella, rzucając na Lewisona wejrzenie, płańcące pogardą i nienawiścią.

— **W miłośnych sprawach,** podobnie jak na wojnie, wybacza się podstęp — odpowiedział z cyniczną obojętnością.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg, ob. N. 47.)

XXVII.

Pewnego wieczora śnieg padał dużemi płatami, Izabella siedziała w sypialnym pokoju przed palącym się na kominku ogniem, obłożona była poduszkami i w szal otulona. Ale nie nie mogło ogrzać tej nieszczęśliwej kobiety cierpiącej po pogodu na febrę, która jeżeli nie jest śmiertelna, to nazawsze pozostawia ślady. Zresztą Izabella teraz czuła się lepiej, tak, że mogła wstać z łóżka; ale apetyt jeszcze nie wrócił i obiad stygl na stole. Pograżona w myślach długo siedziała nieruchoma, w tym nagle do uszu jej doleciał głos znajomy i chora niespokojnie spojrziała kolo siebie.

— **Ledi!** — zawołała mamka wbiegając — pan Lewison przyjechał.

Na tę niespodzianą wiadomość, twarz Izabelli dziwnie się zmieniła. Gniew i oburzenie błysnęły w jej oczach.

— **Trzeba się uzbroić w cierpliwość,** — szepotała, potem głośno powiedziała do mamki: — **Zuzanno wyjdź teraz, zawołam cię, jak będziesz potrzebna.**

Mamka wyszła. Izabella przeżyła ciężką gniew, zebrała ostatki sił i spotkała Lewisona spokojnie. Chciał ją pocałować, ale Izabella uniknęła tych pieśszot, rzucając na niego wejrzenie pełne pogardy i dumy. Lewison odstąpił, wziął krzesło, przysunął je do kominka, usiadł wygodnie i zaczął rozgartywać węgle łopatką.

— **Izabello** — rzekł — powinnaś mi przebaczyć, nie mogłem wcześniej przyjechać.

— **Czegożes przyjechał teraz?** — spokojnie spytała Izabella.

— **Czego?** — powtórzył Lewison. — **Pięknie spotykasz mnie po długiej rozłące.** Nie zważając na tak okropną porę, przyjechałem widzieć cię z tobą, a ty tak obojętnie i zimno mnie spotkałaś.

— **Słuchaj Franciszku!** — zaczęła Izabella, zachowując pozorną spokojność i tłumiąc wyrwywające się uczucia. — **Ciesz się, żeś przyjechał, wybawilo mię to od przykrej korespondencji, którą miałam zamiar rozpocząć.** Muszę rozmówić się otwarcie, a ty zapewne zgodzisz się ze mną.

— **W czym?** niech mi wolno będzie wiedzieć — zapytał, zakładając nogę na nogę i starając się przybrać poważny wyraz.

— **Chcę wiedzieć prawdę.** Wyjeżdżając stąd w lipcu dałeś mi słowo honoru, że wrócisz w właściwy porę dla wzięcia ślubu. Zapewne rozumiesz co chcę przez to powiedzieć?

— **To prawda,** żem przyrzekł, ale ważne interesa zatrzymały mnie w Londynie. I teraz nawet, obecność moja tam jest koniecznie potrzebną. Przyjechałem więc tylko na dni kilka, ażeby się z tobą widzieć.

— **To fałsz!** oszukałeś mnie najnikczemniej. Kłamałeś beczelnie w chwili, kiedyś przyrzekł wrócić, inaczej w dzień wyjazdu wziąłbyś ślub ze mną.

— **Dla czego?**

— **Zapomniałeś chyba, że w tym dniu otrzymałeś dwa listy od plenipotentów swoich z Londynu: jeden przeczytałeś i schowałeś do kieszeni, drugi, o śmierci stryja, pozwoliłeś mnie**

przeczytać. Po wyjeździe twoim służąca, porządkując twoje rzeczy, znalazła w kamizelce list i oddała mi go. W liście tym plenipotenci donosili ci, że rozwód mój nastąpił, a więc byłam swobodną i gdybyś chciał, wziąłbyś ślub ze mną.

Mówiąc to Izabella, była jednostajnie spokojną. Nie okazała ani gniewu ani wzruszenia, tak, że Lewison dziwił się jej wytrwaniu.

— **Zdaje mi się,** — mówiła — **że szlachetniejby było z twojej strony, gdybyś mnie otwarcie powiedział, że nie masz zamiaru ożenić się ze mną; od razu zniszczyłbyś nadzieję, jaką miałam, że dziecię odziedziczy twoje imię.**

— **Niemogłem mówić z tobą otwarcie,** boś była wówczas cierpiącą.

— **A więc nie uważasz mię godną być żoną Lewisona?** — zapytała Izabella, wstrzymując się od gniewu.

— **Muszę ci powiedzieć prawdę** — rzekł nikczemnik — **że człowiek w moim położeniu i zajmujący takie stanowisko w społeczeństwie, nie może ożenić się z kobietą rozwiedzioną z pierwszym mężem.**

Na te słowa krew uderzyła Izabelli do głowy, ale potrafiła jeszcze powstrzymać swoje oburzenie.

— **Mówiłam ci pierwiej i teraz powtarzam, że nie dla siebie a dla dziecka które leży teraz w kolebce, pragnęłam ślubu, dla dziecka, które rodzone ojciec okrył hańbą.**

Mówiąc to, wyciągnęła drżącą, wychudłą rękę i wskazała na kolebkę stojącą w alkowie. Lewison nawet się nie obrócił; siedział najspokojniej przed kominkiem i grzał nogi.

— **Jestem teraz przedstawicielem starożytniej rodziny baronetów i gdy-**

znacza się taniością, my zaś dodamy, że wartość tej Biblioteki przedewszystkiem leżeć będzie w dodanych objaśnieniach, których dostarczą niemieckie mianowicie wydania tego rodzaju, z godną naśladowania starannością opracowane. Biblioteki tej mamy już wydany zeszyt pierwszy, obejmujący „Cornelii Nepotidis de vita excellentium Imperatorum.” (G.W.)

— **DRUTOWNIE.** Posiadając wyborne, niczem szwedzkiemu nie ustępujące żelazo, musimy przecież jednak sprowadzać z zagranicy wiele wyrobów żelaznych, zaczawszy od rełsów do kolei a skończywszy na drucie. Przyczyną tego jest brak odpowiedzialnych zakładów, prowadzonych przez uzdolnionych robotników. Tak np. w całem Królestwie, jeśli się nie mylimy, istnieje zaledwo kilka zakładów wyrabiających drut, materiał tak użyteczny i potrzebny w codziennem gospodarstwie. Z najdawniejszych znana jest drutownia w Łaziskach w pow. radomskim, która około 300 centnarów drutu dostarcza. Pod Sławkowem p. Żelierz założony fabrykę drutu, który produkuje w 26 gatunkach przeszło 3,000 cent. Toż samo powiedzieć musimy o innych gałęziach fabrykacji z żelaza. W Falkowie, w opoczyńskim, istniała przez Karola Burharda założona fabryka tyłek pobielanych i kozików, która w 1840 r. wyrobiła tyłek 15,000 tyzów i 6,000 sztuk kozików. Wyrob naczyn miał miejsce w Białogoni, w Dąbrowie, tudzież w wielu miejscowościach prywatnych, jak w Białym, Mrzygłodzie, gdzie emalowanie nowym odrywa się sposobem. Mimo to jednak wyrob tych naczyń nie odpowiada konsumcji i wielką ich liczbę sprowadzamy z zagranicy. Wyrob szyn, także przy braku zakładów w odpowiedniej maszyni zaopatrzonych, nie możliwy, jest również niemałym uszczerbkiem dla przemysłu krajowego. (G.W.)

— **WYBORY W INSTYTUCIE STAURYPALNYM.** Piszą z Krakowa pod 30 kwietnia: W zeszłą sobotę miało miejsce posiedzenie ogólne zgromadzenia członków grekokatolickiego instytutu staurypalnego we Lwowie, na którym, stosownie do ustawy, odbyły się wybory członków komitetu zarządzającego instytutem. Na senjora jednogłośnie wybrany został emeryt, radca rządowy p. J. Adam Chomiński, na wice-senjora zaś J. Eawroski, J. Towarnicki i Baczynski, wybrano także członków do oddziałów: drukarni, szkoły rytualnej, świątyni, kasy, oraz sekretarza. (G.W.)

— **ARCYBRACTWO MIŁOSIERDZIA.** Piszą z Krakowa pod 1 maja: Jutro odbędzie się posiedzenie członków Arcybractwa miłosierdzia i lombarda, na którym będzie odczytane sprawozdanie z trzecie nieczynności Komitetu, oraz nastąpi wybór komitetu na następne triletnie. Długie ogólne zgromadzenie krakowskiego Towarzystwa wzajemnego zabezpieczenia od ognia, którego prezesem jest hrabia Adam Potocki, naznaczone zostało na dzień 11 czerwca r. b. (G.W.)

— **SPRAWOZDANIE BANKU POLSKIEGO.** D. 6 b. m. w sali posiedzeń Banku Polskiego, odbyło się, jako w 35-tą rocznicę założenia, publiczne sprawozdanie z działań tej instytucji. Zajął posiedzenie prezydujący p. o. dyrektora głównego prezydującego w komisji rządowej przychodów i skarbu, radca stanu K. Ośstwa, Bigniewski, na którego wezwaniu odczytanie zostało przez p. Kasjanowicza, naczelnika kontroli w komisji umorzenia długu krajowego, sprawozdanie tej komisji z dopełnionej rewizji czynności Banku Polskiego za r. 1861. Następnie vice-prezes Banku rzecz. rad. St. Szemiot, w treści przemówieniu skreślił czynności tej instytucji w roku ubiegłym, a dyrektor Banku p. Englert odczytał sprawozdanie z tego roku.

Ze sprawozdania pomienionego, którego drukowane egzemplarze pomiędzy obecnymi były rozdawane (druk Banku, w 4-ce większej str. 22 i obrazu czynności str. 10), wyjmujemy następujące szczegóły. Stan czynny był następujący: a) gotowizna rs. 5,010,648 kop. 76 $\frac{1}{2}$; b) papiery rządowe i akcje przemysłowe własne Banku rs. 11,711,661 kop. 87 $\frac{1}{2}$; c) skupione papiery rządowe wylosowane, weksle skupione krajowe i nabyte zagraniczne rs. 840,309 k. 86; d) pożyczki rs. 5,305,952 k. 94 $\frac{1}{2}$; e) rachunki bieżące z domami handlowymi w kraju i za granicą rs. 2,023,780 k. 45; f) należność od wladz rs. 5,629,121 kop. 1; g) kapitały hipoteczne, tudzież inne zaliczenia rs. 3,537,925 k. 88; h) przedsięwzięcia handlowe i przemysłowe rs. 2,413,484 k. 87 $\frac{1}{2}$; i) własność Banku w nieruchomościach rs. 360,586 k. 33 $\frac{1}{2}$; łącznie rs. 36,893,471 k. 99 $\frac{1}{2}$. Stan bierny: a) bilety obiegowe rs. 10,000,000; b) fundusze na umorzenie długu krajowego rs. 1,072,532 k. 88 $\frac{1}{2}$; c) kapitały instytutowe rs. 4,299,589 k. 52 $\frac{1}{2}$; d) summy depozytowe rs. 9,780,763 k. 58 $\frac{1}{2}$; e) kapitały na procent złożone rs. 1,624,718 k. 20; f) summy przekazowe rs. 1,114,249 k. 68; g) fundusz rezerwy rs. 400,000; łącznie rs. 28,292,793 kop. 88 $\frac{1}{2}$. Po straceniu stanu biernego od czynnego, stan majątkowy Banku z dniem 31 grudnia r. z. wynosił rs. 8,600,678 k. 12 $\frac{1}{2}$, a że fundusz uposażenia Banku wynosił rubli sr. 8,000,000, zyskano więc w r. z. rs. 600,678 k. 12 $\frac{1}{2}$, więcej o rs. 733 k. 72 $\frac{1}{2}$ aniżeli w r. 1861 r. Depozytów głównych w Banku pozostało z końcem roku: na zabezpieczeniu i w zachowaniu będących rs. 16,861,649 k. 99 i komisji umorzenia długu krajowego rs. 4,893,043, łącznie rs. 21,754,692 kop. 99. — W ciągu roku zeszłego zrealizował Bank papierów rządowych wylosowanych rs. 2,623,229 kop. 78 $\frac{1}{2}$; weksłów skupionych krajowych rs. 2,453,508 kop. 64, a zagranicznych rub. 1,522,231 k. 93 $\frac{1}{2}$; udzielił pożyczki na zastaw papierów rs. 639,685; na kosztowności rs. 189,470 kop. 55; na zastaw płodów, towarów i wyrobów rs. 989,275; na zakłady przemysłowe zaliczenia wynosiły wraz z prowizją rs. 384,084 k. 8 $\frac{1}{2}$; na maszyny rolnicze, inwentarze i inne przedmioty rs. 132,854 k. 38. Papiernia w Jeziornie uprodukowała papieru za rs. 105,196 k. 59 $\frac{1}{2}$; wazelnia soli w Ciechocinku uprodukowała soli pudów 324,970; fabryka żelaza w Ostrowie i Irenie uprodukowała żelaza surowego centnarów 31,924, kute pudów 1,511, pół produktu centnarów 25,865, walcowanego pudów 53,946 funtów 29; miły parowy na Soleu uprodukował maki pudów 339,260 funtów 20 za rs. 340,635 k. 90; piekarnia wypiekła chleba funtów 10,915,600 wartości 254,596 k. 61, a olejarnia wyrobiła oleju i makuch za rs. 81,118 k. 54 $\frac{1}{2}$; tartak i forniarnia wytarły drzewa i forniów za rs. 54,495 k. 26. Walcownia cynku w Londynie wyrobiła blachy cynkowe pudów 140,895. (G.W.)

— **DOKTRYNAJCIE NA UNIWERSYTECIE JAGIELLOŃSKIM.** Piszą z Krakowa: W ciągu miesiąca marca i kwietnia otrzymał na uniwersytecie Jagiellońskim stopnie doktorskie, a mianowicie stopnie doktorów prawa: August Nowakowski z Tarnowa; Walerjan Filipowski z Lwowa; Gustaw Raynowski z Sambora; Herman Klug, z Jewicz z Morawy; Henryk Jasieński, kandydat na adwokata z Janowa; doktorów medycyny: Wojciech Wolek z Sulkowic i Edward Sawicki z Pieniacza; doktora chirurgii Jan Zarzeczny z Niskowej.

— **HR. WALEWSKI** przedstawił cesarzowi projekt do prawa o własności dzieł literackich i artystycznych, który ma swe dobre i słabe strony; potrzebnym on był szczególnie

tam gdzie należało obwarować od przywłaszczeń dzieło myśli, nie obowiązując się przez wstrzymanie jej rozpowszechnienia. Projekt zawarty w 36 artykułach, zapewnia spadkobiercom autora własność dzieła na lat pięćdziesiąt wyłączną, po upływie ich mogą one być wydawane przez wszystkich, ale za wynagrodzeniem, które dostaje się spadkobiercom. Prawo akademij, zakładów naukowych i t. p. do dzieł nabytych przez nie trwa tylko lat trzydziści. Każdy autor przez lat pięć po wydaniu pracy swą ma wyłączne prawo rozporządzenia tłumaczeniem jego. Wydanie każdego dzieła dla wpisu i konstataowania prawa pociąga za sobą zameldowanie jego w Paryżu w wydziale ministerjum, na prowincji w biurze prefektury. Ostatni punkt zapewnia też same przywileje dziełom wydawanym za granicą, które warunki wymagane przez prawo dopełnia. (G.P.)

— **KRAJOBRAZY POLSKIE.** Towarzystwo zachęty sztuk pięknych podało następujące ogłoszenie: — Pod opieką Towarzystwa zachęty sztuk pięknych w Królestwie Polskiem wydane będą, nakładem prywatnym, „Krajobrazy Polskie,” w litografiach wykonanych podług rysunków Alfreda Schouppa, z podróży jego po kraju, z tekstem Wł. L. Anczyca, historycznej lub legendowej treści. Krajobrazy polskie wychodzą w zeszytach, z trzech litografij i tyleż kart tekstu złożonych, a dziesięć zeszytów stanowić będą tom jeden. — Obecnie już są przygotowane rysunki z podróży na Łysą Górę, do Sandomierza, do Olkusza i Ojcowa, do Krakowa i jego okolic, na Babią Górę, w Pieniny i Tatry, do Poznania i do Gdańska, które w miarę postępu sprzedaży litografowane i odbite zostaną. Wyjście każdego zeszytu przez gazety ogłoszonym będzie. Ceny są następujące: — Każdego zeszytu z zamówieniem całego tomu, złotych polskich 7; pojedynczego zeszytu, bez zamówienia, złp. 9, pojedynczej litografij egzemplarz złp. 3. Biorącym dziesięć egzemplarzy tego samego zeszytu lub tej samej litografij, dziesięć procent odstępstwom będzie. — Sprzedaż i skład główny znajduje się w biurze Towarzystwa zachęty sztuk pięknych w Warszawie i w znaczniejszych księgarniach w kraju i za granicą.

PRZEGLĄD ROLNICZY.

Nareszcie i Wilno doczekało się wystawy maszyn i narzędzi rolniczych, urządzonej przez fabrykę hr. Tyzenhauza. Witamy tę pierwszą wystawę jako zapowiedź ogólnej wystawy krajowej rolniczej, od tak dawna oczekiwanej i tyle dla ogółu pożytku przynieść mogącej. Nim to nastąpi kiedyś, tymczasem dziękujemy za to co jest, za każdą myśl, a tym bardziej za każdy czyn oznajmiający ogół z przedmiotami w naszym systemacie gospodarstwa niezbędnymi, a tym samym postęp krajowego rolnictwa mający na względzie.

Łubo wystawa w d. 25 kwietnia r. b. odbyta posiadała maszyny i narzędzia rolnicze tylko wprost z Anglii sprowadzone, a tu tylko na miejscu złożone; lubo niektóre z nich (choćby dobre, bo tu fuszerki nigdzie nie spotkać) dla nas jeszcze przedwczesne; lubo jako nie tu wyrobione i sprowadzone z tak daleka przerażają ceną, lecz to wszystko nie zmniejsza za usługi, bo właśnie tak wielka kolekcja doborowych pod względem wykonania maszyn i narzędzi, stawia ogół w możności zrobienia trafnej wyboru i uczynienia na przyszłość dokładności wyrobu, czem grzeszy nie jedna nasza miejscowa fabryka.

Ceny wysokie nikogo teraz dziwić nie mogą, bo to są przedmioty nie wyrobu fabryki, lecz

niejako dokładne modele na przyszłość sprowadzone, na którą to cenę i koszt transportu przeważnie wpływają. Ze fabryka potrafi robić maszyny i narzędzia dobre i przystępne ceną, to świadczy wielkimi i drapacze na miejscu zbudowane i nie nie pozostawiające do życzenia pod względem dokładności ich działania, a kto się zna cokolwiek na wyrobie, trwałości i mocy, ten niezawodnie da im pierwszeństwo przed innemi. Cena ich weale umiarkowana teraz, a co dopiero gdy się warsztaty urządzi, a nadewszystko, gdy stanie własna górnia, czyli odlewnia, bez której istnienie fabryki niemożliwe.

Lecz przystąpmy do pobieżnego opisu samej wystawy. Na pierwszym planie wystawy i najwięcej przez ciekawą publiczność był obiegany lokomobil, poruszający miocarnię Claytona, sieczkarnie, gniotowniki i t. p. Dla bezpieczeństwa od ognia, ponieważ lokomobil przy samem gumnie pracował, komin lokomobilu odsunięty został o kroków 20 za pomocą rur idących od ogniska i w takić dopiero odległości ustawiony komin także blaszany, wysoki; żadna iskra nie tylko na zewnątrz się nie wydostanie, ale nawet do kominu nie doleci, przez który tylko czysty dym wychodzi. Sposób ten bardzo dobry, lecz nam się zdaje, że może mieć korzystne zastosowanie wtenczas tylko, gdy lokomobil może zostać na miejscu; lecz ponieważ przeznaczeniem lokomobilu i jego główną zaletą jest właśnie to, że go mogą przenosić z miejsca na miejsce i użyć do czego się podoba, przeto za praktyczniejszy w takim razie uważamy drugi sposób zabezpieczenia od ognia. Nad kominem idącym zwyczajnie wprost lokomobilu, daje się dosyć wysoką i szeroką czapkę, t. j. daszek blaszany, pod nim umieszcza się takić szerokość skrzynkę blaszaną napelnioną wodą, wtenczas iskry wychodzące z kominu odbijają się od daszka i wpadają wprost w wodę i gasną.

Miocarnia Ransoma poruszana za pomocą manewu o sile 3-ch niewielkich koni, działała wybornie; przy niej wielajnie, o którychśmy wyżej wspominali, gniotowniki, szarpacze, sieczkarnie bębnowe i kosowe, t. j. kołowe, płuknice do warzyw i kartofli i t. p. Z narzędzi czysto rolniczych mieliśmy znaczną kolekcję plugów Howarda całkiem żelaznych, bronzowych i żelaznych, oraz podwojnych w drewnianej osadzie, bronzy i żelaza, drapacze, grabie jedno i parokonne z dyszlami, przetrząsacze większe i mniejsze, windy łanuchowe i t. p. Znaczące zebranie obywateli ziemskich, uczniów pod przewodnictwem naukowców i mieszkańców miasta, świadczy o zajęciu i interesie ogółnym, jaki wystawa choć w tak małym i jednostronnym zakresie wzbudziła umiało, ile krajowi tego potrzeba, ile pragnie się o nią zająć i kształcić.

Oglądaliśmy sprawozdanie także przez hr. Tyzenhauza do swych majątków, uprząż roboczą na konie, pochodzącą z fabryki wyrobów powoźniczych w Dynaburgu. Są to pot-szorki tasmowe, z takimiż uzdeczkami; postronki i lejce nietylko ze skóry, ale z pewną elegancją odrobione; w ogóle cała uprząż mocna, tania i lekka i do robót polowych (wyjąwszy zwózki wielkich ciężarów, do czego już chomont jest właściwszy), nadzwyczaj dogodna. Warto, aby nasi obywatele uprząż tę więcej upowszechnili, co teraz przy gospodarstwie parobocznym nader ważny stanowi przedmiot.

Ukończono nareszcie ostateczne urządzenie maszynierji młynarowej i młyn działać zaczął. Żywo nas obchodził ten przedmiot, bo już od lat trzech ciągleśmy nań zwracali uwagę kapitalistów i ludzi przedsiębiorczych, wykazując i dla nich ogromną korzyść i dla miasta ogromny pożytek. I dziś jesteśmy tego sa-

meo zdania, wszystko zależy tylko od dobrej administracji, od pojęcia tej prawdy, że maszyna, a szczególniej maszyna kosztowna, wtenczas tylko przynosi korzyść, kiedy jest nieprzerwanie czynna, bo wszelka młyna, nieregularność, przestanki, są marnowaniem nietylko procentu, ale i kapitału. Dla tego też młyn parowy aby się opłacił, powinien być nieustannie czynnym, a zatem nie czekać jedynie na to, aż kto do niego przywiezie, lecz mieć swój zapas, młec i mąkę sprzedawać. O korzyściach dla Wilna, zbytecznie byłoby mówić, bo tu, gdzie mimo takiej wody, nie ma ani jednego porządnego w mieście młyna, lecz stoją chwyczące się kłopoty, niewystarczające i na 1/10 część potrzeb miejscowych, gdzie przy takiej pozycji nie postawiono ani jednego wiatraka; gdzie brak młynów i posiadanie ich wszystkich, a nawet i o kilkunastu w jednym reku chejrmowej spółki, wywarły od tak dawna monopol na młec, coraz bardziej ciężący na całej ludności miasta, tam zaiste młyn parowy jest dla miasta prawdziwym dobrodziejstwem.

Kontrakta sto-Jerskie przechodzą cicho: nie slychac dotąd o żadnym kupnie lub sprzedaży majątku, o zaciąganiu pożyczek. Wielu się biedzi z uzyskaniem procentów od zlokowanych kapitałów. Zboże w ogóle spada, stagnacja handlowa ogólna na wszystko i na wszystkich oddziaływa. Umowy o wydzierżawienie majątków lubo nieliczne lecz już uprzednio porobione. Tu zauważyliśmy, że termin 3-letni letnie zaczynają wychodzić z mody, że nareszcie właściciele przechodzą do uznania, że jeżeli kiedy, to szczególniej przy obecnej reformie nowych gospodarstw, przyjąć termin trzech letni może tylko oszust albo desperat zagnany koniecznością, nareszcie, że ani on, ani majątek nie zyszcze, ale obaj tracić muszą. Jeszcze należało zmienić termin sto-Jerski na święty Jan, dla eskpacji kontraktów i zawierania nowych umów, a o krok byłbyśmy i tu bliżej postępu. Obszerniej o tem w roku zeszłym pisaliśmy, lecz rzecz tak prosta, że każdy gospodarz czy to dziedzic, czy dzierżawca przynajmniej, że termin ten nietylko że jest dla stron obu i całego gospodarstwa niedogodnym, ale nawet pod wieloma względami barbarzyńskim, i nie ma żadnej rozumowej zasady i żadnego prawdziwego celu. I tu zdaje się ktoś ślił się na to, aby wybrać ze wszystkich miesięcy roku najniegodniejszy. T. S.

(Udzielono).

† Dnia 9 kwietnia szedł z tego świata, po krótkiej chorobie, lat 59 przeżywszy, w majętności swej Ziemlosławiu, obywatel i były marszałek powiatu szlacheckiego, Kazimierz Umiasowski. Po raz ostatni zmarłego żegnając, tłumnie na ekspedycję do parafialnego kościoła w Sobotnikach zebrani włościanie, studzy rzewem i łzami się zalewający, przyjaciele, a nareszcie smutkiem zwołana żona, dzieci i krewni, prawdziwym zasługom i cichym enotom zmarłego winny hold oddawali. Dla służy i włościan był bowiem hojny i sprawiedliwy, czego i umierając liczne zostawił dowody, bliższych zaś swoich jak żonę i dzieci, codziennymi oznakami, prawdziwie ojcowskie do siebie przywiązywał miłości. A jeśli śmierć spokojną dowodem, że życie było cnotliwe, to s. p. Kazimierz Umiasowski wiele m. a. zasług przed Bogiem, bo z godną uwielbienia umierał rezygnując. Wieczny pokój raz mu dać Panie!

O G Ł O S Z E N I A.

PIGULKI BLANKARD'A

Z JODRU ŻELAZA NIEULEGAJĄCEGO ROZKŁADOWI ANI ZEPSUCIU

LEKARSTWO PRZYJĘTE I POTWIERDZONE PRZEZ PARYŻKĄ AKADEMJE MEDYCZNĄ,

upoważnione przez radę lekarską w Petersburgu,

doświadczone i przyjęte w szpitalach francuskich, belgijskich, w Turcji, Irlandji i innych.

Otrzymały pochlebną wzmiankę na powszechnej wystawie w Nowym Yorku w 1853 r.

i w Paryżu w 1855 r.

Z powyższych dowodów jak również z rozpraw uczonych w różnych dziełach medycznych zamieszczonych, można powziąć nieomylnie przekonanie, że pigułki te zajęły dziś ważne stanowisko w Terapeutyce praktykowanej we wszystkich państwach Europy. Powołane żywiczno-balsamiczną powłoką nadzwyczaj ciekłą, zabezpieczone zostały od zepsucia i rozkładu, nie mają bynajmniej nieprzyjemnego smaku, ani działania utrudniającego ożga trawienia. Łącząc w sobie własności Jodu i Żelaza są nieocenionym środkiem szczególnie w słabościach, „szkroficznych, na raka, tuberkuly, niedostatek krwi, bledosc cery, upławy, brak regularności u kobiet etc.” Lekarze znajdują w nich najlepszy środek kiedy idzie o polepszenie konstytucji, „slabowitych, watlych i limfatycznych.” Zwyczajna doza od 2 do 4 pigulek na dzień.

Jodyna żelaza nieczysta, albo ulegająca zepsuciu i rozkładowi jest często środkiem przeciwnym, a czasami nawet niebezpiecznym; unikać należy tego rodzaju fałszywanych pigulek. Flaszeczki z pigułkami p. Blancarda zaopatrzone zostały jego własnoręcznym podpisem na zielonej etykiecie, jak również pieczęcią Argent Réactif dla sprawdzenia czystości jodyny na spódzie koreczka umieszczonej.

Główny skład w Paryżu u p. Blancarda aptekarza na ulicy Bonaparte N. 40; a w Polsce w składzie materjałów aptecznych p. Galle w Warszawie; w Wilnie zaś u p. Chrościckiego, we Lwowie u p. Ruckier, w Brodach u p. Granzos i we wszystkich głównych aptekach Cesarstwa i Królestwa.

ESSENCJA SASAPARYLI COLBERT.

Jest jednym z najdawniejszych i najsukuteczniejszych środków roślinnych krew czyszczących w chorobach sekretnych, syfilitycznych, zanieczyszczeniu krwi i wyrzutach skórnych. Dostac można w Paryżu w aptece p. Colbert w Pasazu Colbert N. 7 i 8, w składzie materjałów aptecznych w Warszawie u p. Galle, w Wilnie u p. Chrościckiego, w Lublinie u p. Mazurkiewicza i w Krakowie u p. Tomanek. 3—269

BUDA № 14.

Niżej podpisany ma honor Sz. publ. donieść, jako na czas kontraktowy tegoroczny zaopatrzył swój zakład fabryczny w najnowsze fasony kapeluszy słomkowych z najcenniejszych fabryk Francuzkich i Angielskich jako to: Wilanówki, Marganetki, Marynarki, Iza-

bella, Klotylda, Warszawianki, Tyrolki, Węgierki; również dla mężczyzn panama i marynarki jako i wszelkiego rodzaju dziecinne. Kapeluszy wyżej wymienionych dostac będzie można ubranych przez tegoż, w wystawie mojej po cenach najprzystępniejszych.

M. SCHWARTZ Fabrykant kapeluszy słomkowych z Warszawy. 4—252

Przybył do Wilna 1 do 3 maja 1863 r. GOSIANNICA NISZKOWSKI. Pom. gr. Leon Potocinski, Ant. Komorowski, Stan. Nyskowski, Ant. Komorowski, Stan. Szewkowski z żoną, Józef Filipowicz, pani hr. Felicia Plater, Adela Winarska z córką, panna Stan. Kurjanowska, polkow. Hentz, porucz. Orlov, inż. technolog Aleks. Wegner z żoną.

Przyjechali do Wilna 1 do 3 maja 1863 r. HOTEL NISZKOWSKI. Ob. Amikar Przecisowski, ks. Natalia Duburkajna, inż. Sztompf, kapitan 1-gw. Szalski z siostrą Marią, dymis. kap. Karol Kijakowski, porucz. feldjeger. Widier, zona sekr. gub. Ludmilla Bożko. T E A T R.

W Woskreszenie 5 maja 1863 roku, komedia w 2-ach dйствих na polskom języku—MASTERY i PODMASTERY—wodził w 2-ach dйствих na ruskom języku NEVSTA REKI.

Na 8-to Michalskim zauku w domie Szalkiewicza niedgdy Montwilly sprzedaje się para młodych, rosltych kasztanowatęj maci koni domowę hodowl. Dowiedziec się pod N. 4 w tymże domie. 1—293

W księgarni MAURICEGO ORGELBRANDA są do nabycia następujące dzieła na miesiąc Maj przeznaczone: FELIKSI STAN, Majowa Nowenna do N. P. Maryi. 50 kop. — GWIAZDA dzieciom Maryi na miesiąc Maj. 10 kop. — HOŁOWIŃSKI X. ARCYB., miesiąc Maj poświęcony N. P. Maryi. Przerobiony z włoskiego ku użytkowi Polaków. Na papierze zwycz. 25 k.; na welonowym 75 kop. — MIESIĄC MARYI, Rozmysłania na każdy dzień Maja tak o tajemnicach N. Maryi Panny, jako też o nabożeństwie na Jej cześć. 30 kop. — MIESIĄC MARYI poprzedzony modlitwami porannymi, wieczornymi i pomnożony rozmaitem nabożeństwem przez L. E. 60 kop. — MIESIĄC MARYI, czyli rozmyślania na każdy dzień miesiąca o Jej życiu, chwale i oiecej porządkiem czasu ułożone, a do Jej świąt zastosowane. Książka przez Papieża Piusa IX. jakasie przyjęta. Rs. 1 k. 20. — NOWAKOWSKI X. JAKOB, miesiąc Maj poświęcony Bogarodzicy i Niepokalanęj Dziewicy Maryi. 50 kop. — PAMIĄTKA z HODOWIC, t. j. dwie koronki na cześć N. P. Maryi na miesiąc Maj i kiedykolwiek. 22 $\frac{1}{2}$ kop. — PRZYKŁADY na każdy dzień miesiąca Maja, czyli laski odebrane od Pr. najsw. Dziewicy Maryi w różnych miejscach i czasach. 20 kop. — WIANECZEK Majowy na cześć Najsw. i Najczystej Panny Maryi. 10 kop. — ŻDZARSKA JOZEFIA, miesiąc Maryi, czyli nabożeństwo Majowe dla młodzieży polskiej 75 kop. 2—275

W miasteczku gub. Kowieńskiej dość ludnem, w którym niedawno ukryta apteka, wolno-praktykujący lekarz może mieć dość wygodną praktykę. O szczegółach można dowiedzieć się w Kantorze Redakcji Kurjera Wileńskiego. 3—272

Отъ Санктпетербургской сохранный казны, сямъ объявляется, что въ оной будетъ продаться, съ аукционаго торга, заложенное и просроченное недвижимое имѣніе помѣщика Льва Николаева Нечая Кіевской губернии. Чигиринскаго уѣзда въ сѣтѣ Нечаяевъ 2100 дес. при 266 душахъ крестьянъ по 8 ревизіи, со всею землею, строеніемъ и всѣми угодіями къ сему имѣнію принадлежащими и съ переводомъ долга по правиламъ сохранный казны; о срокѣ же торга, объявлено будетъ въ свое время. Экспедиторъ Наумовъ. 1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221

1—221